

GAYR MENKULLERDE VERGİLENDİRME

EMY 205U

KISA ÖZET

1. ÜN TE VERG HUKUKU TEMEL B LG LER

G R

Toplum hayatında, hukuk düzeninin ki ilere tanıdı 1 ve kanunların korudu u çe itli haklar ve bu hakların sa ladı 1 yetkiler ile sıkça kar ıla ılmaktadır.

Gayrimenkullerin vergilendirilmesi her eyden önce bir vergi hukuku sorunudur. Konu vergi hukuku olunca, bu hukuk alanının genel özelliklerinin bilinmesinde yarar vardır.

VERG HUKUKU: KAPSAM, KAYNAKLAR VE KANUNLARIN UYGULANMASI

Vergi hukuku, “vergi ili kisinden do an hak ve ödevler ile bu ödevlere uygun hareket edilmemesi durumunda ortaya çıkabilecek olan ceza ve uyu mazlık konularını inceleyen” bir kamu hukuku dalıdır.

Vergi Hukukunun Kapsamı

Vergi hukuku kavramı, kapsam açısından geni anlamda ele alındı ında devletin kamu gücüne dayanarak elde etti i tüm kamu gelirlerini yani vergiye ilave olarak resim, harç ve erefiye gibi di er gelirleri de içerir.

Kamu kurumlarınca bir i veya faaliyetin yapılmasına izin verilmesi kar ılı ında tahsil edilen kamu gelirin e resim denir.

Bir bayındırlık hizmetinin görülmesi dolayısıyla ki ilerin gayrimenkullerinde meydana gelen de er artı ı üzerinden tahsil edilen paraya ise erefiye adı verilmektedir.

Vergi Hukukunun Kaynakları

Vergi hukukunun kaynaklardan bazıları asli (ba layıcı, birincil) kaynak di erleri ise yardımcı (ba layıcı olmayan, ikincil) kaynak niteli indedir.

Asli kaynaklar, yeni norm koyan; verginin konusunu, mükellefini veya oranını etkileyen, vergi idaresinin, vergi mükellefinin ve vergi mahkemelerinin uymak zorunda oldu u kaynaklardır.

Yardımcı kaynaklar ise, verginin aslını de i tirmeyen, yani verginin matrah ve oranını etkilemeyen, yalnızca mevcut düzenlemelerin açıklaması niteli inde olan kaynaklardır.

Anayasa

Anayasa, bir ülkede uygulanan en üst norm olarak devletin temel organlarının kurulu unu ve dolayısıyla i leyi ini, vatandaş ların devlet kar ısında sahip oldukları temel hak ve hürriyetleri düzenler.

Anayasa’ımızda vergi konusuyla ilgili çe itli hükümler bulunmaktadır. Burada bunlardan, önemli gördü ümüz 2. 10. ve 73. maddelere de inilmesi ile yetinilecektir.

2. madde, Devlete vergi yükünü vatandaş lar arasında adaletli ve dengeli bir e kilde da ıtma görevini yüklemi tir. Hukuk devleti, “insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve i lemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geli tirerek sürdüren, hukuk güvenli ini gerçekle tiren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık olan devlettir.” (AMK, RG, 14 Mayıs 2011).

10 uncu maddede getirilen herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi dü ünçe, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde e it sayılaca ını, devlet organlarının ve idare makamlarının bütün i lemlerinde bu ilkeye uygun olarak hareket etmesi zorunlulu unu düzenleyen kanun önünde e itlik ilkesi, aynı e kilde vergi açısından da geçerlidir.

Anayasa’ımızda yer alan vergiyle ilgili en önemli düzenleme, “temel haklar ve ödevler” ba lı ını ta ıyan ikinci kısmın, “siyasi haklar ve ödevler” alt ba lı ını ta ıyan dördüncü bölümündeki 73. maddedir. “Vergi Ödevi” ba lı ını ta ıyan bu maddeye göre:

Uluslararası Vergi Anla maları

Uluslararası vergi anla maları ile farklı devletlerarasında ortaya çıkabilecek bu çifte vergilendirme sorunları giderilmeye çalı ılmaktadır. Bu anla maların yoklu u halinde ise, sorun iç hukuka konulacak düzenlemelerle hafifletilmeye çalı ılmaktadır.

Uluslararası antla malar, Dı i leri, Hazine ve Maliye Bakanlığı bürokratları tarafından hazırlanarak paraf edilir. Ancak, bu tasla ın devleti ba layıcı olabilmesi için Cumhurbaşkan ı kararı ile onaylanması gerekir. Bu onayın yapılabilmesi için yasama organının bu onayı bir kanunla uygun bulması gerekir.

Anayasa’nın 90. maddesinin 5. fıkrası, bu maddeye göre yürürlü e konulan milletlerarası anla maların kanun hükmünde oldu unu ve bunlar hakkında Anayasa’ya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine ba vurulamayaca ını öngörmektedir.

Kanun

Kanun, vergi hukuku açısından temel hukuki kaynak niteliindedir. Vergilerin kanunili ilkesi gereince vergi, resim harç ve benzeri mali yükümlülüklerin mutlaka kanunla konulması gerekir.

Vergi kanunlarının anayasaya aykırı olması halinde Anayasa Mahkemesi'nde iptal ya da itiraz yoluyla denetimden geçirilmesi mümkündür. Mahkeme bu başvuruyu yerinde bulursa kanun, tamamen ya da kısmen yürürlükten kaldırılır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri Anayasanın 104'üncü maddesinde 6771 sayılı kanunla Anayasada de iklilik yapılarak yeniden düzenlenmiştir.

Bunlardan birincisi ola an yönetim hallerinde çıkartılan kararnamelerdir. Ola an yönetim halleri sava ve ola anüstü hallerin olmadığı yönetim zamanlarıdır.

İkinci tür Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ise sava hallerinde ve ola anüstü hal ilan edilen hallerde çıkartılan kararnamelerdir. Örneğin gerçek kişilerin gelirlerinin vergilendirilmesini 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile düzenlendiği için bu konuda da Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenleme yapılamaz.

Cumhurbaşkanlığı Kararneleri

Cumhurbaşkanlığı Kararneleri, Cumhurbaşkanının yürütme yetkisinden kaynaklanan idari kararnelerdir.

Örneğin Katma Değer Vergisi Kanunu'nun (KDVK) 28. maddesi, katma değer vergisi oranının %10 olduğunu, ancak Cumhurbaşkanının bu oranı %1'e kadar indirmeye ve 4 katına kadar artırmaya yetkili olduğunu öngörmektedir. Cumhurbaşkanlığı, bu yetkiyi kullanarak, KDV oranlarında de iklilik yapabilecektir.

Yönetmelik Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri tarafından kendi görev alanlarını ilgilendiren konularda, kanunların ve Cumhurbaşkanlığı Kararnemelerinin uygulanmasını göstermek üzere ve bunlara aykırı olmamak koşuluyla çıkarılan idari düzenlemelerdir.

Özelge, Sirküler, Genelge ve Genel Yazı

Mükellefler, Gelir daresi Başkanlığı'ndan veya bu hususta yetkili kıldıkları makamlardan, vergi durumları ve vergi uygulaması bakımından anlaşmaz ve tereddütlü gördükleri konular hakkında yazılı bilgilendirme isteyebilir. Gelir daresi Başkanlığı, istenen bilgiyi özelge (mukteza) ile cevaplandırabileceği gibi, aynı durumda olan tüm mükellefler için uygulamaya yön vermek ve açıklık getirmek üzere sirküler de yayımlanabilir.

Sirküler ve özelleler, Gelir daresi Başkanlığı bünyesinde, Gelir daresi Başkanlığı veya görevlendireceği bir başkan yardımcısının başkanlığında en az üç daire başkanından oluşan bir komisyon tarafından hazırlanır.

Yargı Kararneleri, Doktrin ve Örf-Adet

Yargı kararneleri, kural olarak, sadece davanın taraflarını bağlayan bir vergi hukuku kaynağıdır. Bunun istisnası, içtihadı birleştirme kararneleridir. Vergi uygulamasında birliği sağlamak ve hukuki belirsizliği gidermek amacıyla Danıştay Çihtatları Birleştirme Kurulu tarafından aynı konuda verilmiş ancak farklı yöndeki kararneler hakkında içtihadı birleştirme kararı verilebilir.

Doktrin (Örneti), vergi hukuku üzerine yazılan tez, kitap ve makale gibi eserlerle bilim insanları tarafından ortaya konulan görüşleri ifade eder.

Örf adet, vergi kanunlarının açıkça atf yapılmadığı hallerde vergi hukukuna kaynak olamaz. Atf yapılan haller de oldukça istisnai düzeydedir. Veraset ve intikal vergisi ile katma değer vergisi kanunlarında bunun örneklerine rastlanmaktadır.

Vergi Kanunlarının Zaman, Yer ve Anlam Bakımından Uygulanması

Vergi kanunlarının uygulanması zaman, yer ve anlam bakımından de erlendirilmesi gerekmektedir.

Vergi Kanunlarının Zaman Bakımından Uygulanması

Vergi kanunlarının zaman bakımından uygulanması konusu; vergi yasalarının yürürlüğe girmesi, yürürlükten kalkması nasıl olacaktır sorusuyla ilgilidir. Kabul edilen mevzuatın hangi tarihten itibaren yürürlüğe gireceği, genel olarak aynı kaynaklara konulan hükümlerle belirlenmektedir.

Vergi Kanunlarının Yer Bakımından Uygulanması

Vergi kanunlarının yer bakımından uygulanması; bir ülkede mevcut vergi hukuku kaynaklarının uygulanacağı coğrafi sınırlar ve kişiler ile ilgilidir.

Vergi Kanunlarının Yorumu

Yorum, tüm hukuk dallarında başvurulan bir yoldur. Yorum yoluyla, kanun koyucunun gerçek iradesi anlaşılabilir. Yasa metninin anlaşılmasında bir sorun yoksa yoruma da ihtiyaç duyulmayacaktır.

Yorum

Yapanın kimliğine göre yasama yorumu, idari yorum, yargısal yorum ve bilimsel yorum şeklinde türlere ayrılmaktadır.

Deyimsel (lâfzî) yorum: Kavramların ait oldukları hukuk dallarındaki anlamları araştırılmaktadır. Örneğin vergi hukukunda kullanılan aile reisi, sözleşme, vasi gibi kavramlar, medeni hukukta verilen anlamlarına göre yorumlanmaktadır.

Tarihi yorum: Kanun koyucunun, kanunun yapıldığı tarihteki amacı araştırılmaktadır.

Amaçsal (gai) yorum: Bu yöntemde, kanun koyucunun o zamanki amacından çok, söz konusu kanunun, ekonomik ve sosyal gelişmelerinde günümüzde kazandığı anlam araştırılmaktadır.

Sistemik yorum: Herhangi bir kanun hükmünün anlamı araştırılırken, sadece o kanun içindeki yerine ve diğer maddelerle olan bağlantısına değil, ilgili diğer kanunlara da bakılmaktadır.

VERGİ HUKUKUNUN TEMEL KAVRAMLARI

Vergilendirme konuları ele alınırken karımıza mükellef, vergi sorumlusu, verginin konusu, matrah, oran, tarife, muafiyet, istisna, vergiyi doğuran olay, tarh, tebliğ, tahakkuk, tahsil gibi kavramlar çıkmaktadır.

Verginin Tarafları

Vergi özü itibarıyla bir alacak-borç ilişkisidir. Vergi alacaklısı ve vergi borçlusu bu ilişkinin taraflarını oluşturur.

Vergi alacaklısı sıfatıyla devlet, vergilendirme yetkisine dayanarak yasama organında çıkarılan kanunlar aracılığıyla vergileri tahsil etmektedir.

Vergi borçlusu konumunda olan vergi mükellefi (yükümlüsü), vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu doğuran gerçek veya tüzel kişilere denilmektedir.

Mirasçılarının Sorumluluğu: Mirasçılarının ölenin vergi borçlarından sorumlu tutulabilmesinin temel koşulu, mirasçılarının mirası reddetmemiş olmalarıdır. Mirasçılar ölüm tarihinden itibaren 3 ay içinde mirası reddedebilirler (Medeni Kanun m. 606). Mirasın reddedilmesi durumunda, mirasçıdan ölenin vergi borçlarının istenebilmesi mümkün değildir.

Kurumların Devralanların Sorumluluğu: Kurumlar Vergisi Kanunu'nda öngörülen şartlara göre yapılan devirlerde devralan kurum devralınan kurumun tahakkuk ettiği veya edecek vergilerini ödemeyi taahhüt ederse, vergiden sorumlu hale gelir.

Damga Vergisinde Sorumluluk: Damga vergisine tabi bir kâdının mükellefinin vergisini de ödemesi gerekir. Verginin mükellefi kadını düzenleyendir.

Verginin Konusu

Varlığı vergi borcunun doğumuna sebep olan unsurlar, işlemler ve ekonomik değerlere verginin konusu denir. Bunlar, mal ya da hizmet, hukuki ya da ekonomik bir işlem, fiil, gelir veya sermaye unsuru olabilir.

Vergi Matrahı, Oranı, Tarifesi

Vergi konularının, verginin hesaplanmasına esas alınan değer ve miktarlarına matrah denilir.

Vergi matrahının ekonomik-parasal bir değer şeklinde ifade edildiği vergilere ise ad valorem (değer esasına dayalı) vergi denir. Burada vergi konularının fiyatları ve bedelleri matrahı oluşturur.

Örneğin, doğalgazın m3 fiyatı üzerinden % 2 vergi alınması, sigaranın paket fiyatı üzerinden % 20 vergi alınması şeklinde uygulamalar ad valorem usulünü uygulandığını gösterir.

Muafiyet, istisna

Kural olarak vergi mükellefi olan bir gerçek ya da tüzel kişinin açık bir kanun hükmüyle vergi kapsamının dışında bırakılmasına vergi muafiyeti denir. Gelir vergisi açısından getirilen esnaf ve diplomat muafılığı bunun birer örneğidir.

Muafiyet ve istisnalar, artılı ya da artısız, geçici ya da sürekli, kısmi ya da tam olabilir. Yeni yapılan apartman dairelerinden beş yıl süreyle belirli oranda emlak vergisi alınmaması kısmi ve geçici bir istisna örneğidir.

Vergiye Do ğuran Olay

Vergi alaca ğı, kanuna göre, vergi kanunlarının vergiyi ba ğladıkları olayın gerçekle mesi veya hukuki durumun tamamlanmasıyla do ğar.

Vergiye do ğuran olayın kanunlarla yasak edilmi ğ bulunması, mükellefiyeti ve vergi sorumlulu ğunu kaldırmaz. Bu kapsamda rne ğin, uyu turucu ticaretinden, kumardan ve fuhutan elde edilen gelirler, her ne kadar kanunen yasaklanan ve sute kil eden faaliyetlerden elde edilseler de vergi adaletinin sa ğlanması dncesiyle vergilendirilmektedir.

Tarh

Vergi alaca ğının, kanunda gösterilen matrah ve oranlar üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak bu alaca ğı miktar itibariyle belirleyen idari i leme tarh denir.

Beyan esasının dı ğında vergi idaresince uygulanan tamamlayıcı ve yardımcı nitelikte ba ğka tarh yöntemleri kabul edilmi ğtir. Bunlar, ikmalen vergi tarhı, re'sen vergi tarhı ve idarece vergi tarhıdır.

Tebli

Vergilendirmeyi ilgilendiren ve hüküm ifade eden hususların yetkili makamlar tarafından mükellefe veya ceza sorumlusuna yazı ile bildirilmesine tebli ğ denir (VUK m. 21).

Tebli ğ, kendisine tebligat yapılacak kimsenin bulunmaması halinde ikametgh adresinde bulunanlardan veya i yerlerinde memur ya da mstahdemlerinden birine yapılır.

Adresi bilinmeyenlere ise ilan yoluyla tebli ğ yapılır. İlan tarihinden ba ğlayarak bir ay içinde vergi dairesine müracaat etmemi ğ ve adresini bildirmemi ğ olanlara bir ayın sonunda tebli ğ yapılmı ğ sayılır (VUK m. 106).

Tahakkuk

Tarh ve tebli ğ edilen bir verginin ödenmesi gereken safhaya gelmesine verginin tahakkuku denir.

Örne ğin motorlu ta ğıtlar vergisi, ta ğıtların kayıt ve tescilinin yapıldı ğı yerin vergi dairesi tarafından her yıl Ocak ayının ba ğında kendili ğinden tahakkuk ettirilmi ğ sayılır. Tahakkuku tahsile ba ğlı vergilerde, tahsil i lemi tahakkuku da kapsamına alır.

MÜKELLEFLERİN ÖDEVLERİ VE HAKLARI

Mükelleflerin yerine getirmesi gereken ödevleri bulunmaktadır. Bunların yerine getirilmemesi halinde e itli yaptırımlarla kar ğı kar ğıya kalınabilmektedir.

Mükellefin devleri

- **Bildirme yükümlülü ği:** Vergi Usul Kanunu i le ba ğlamayı i le ba ğlama tarihinden itibaren 10 gün içinde; i de i iklimi ğini ve i ği bırakmayı 1 ay içinde, bina ve arazi de i iklimliklerini ise iki ay içinde bildirme zorunlulu ğunu getirmektedir (VUK m. 168, b. 1).
- **Kayıt nizamı ile ilgili yükümlülükler (VUK 215–219):** Bu maddelerde Türkçe kayıt, Türk para birimi ile kayıt, zamanında kayıt gibi düzenlemeler vardır. Zamanında kayıt, mükellefe, belgelerdeki bilgilerin defterlere Vergi Usul Kanunu'nun 219. maddesinde yazılı srelerde yazılması zorunlulu ğunu getirmektedir.
- **Fatura düzenleme yükümlülü ği (VUK, m. 229-232):** Fatura, malın teslim edildi ği veya hizmetin yapıldı ğı tarihten itibaren en geç 7 gün içinde düzenlenir (VUK m. 231, b. 5). Bu eklede faturanın düzenlenmesi; paranın tahsiline de ğil, malın veya hizmetin teslimine ba ğlanmı ğtır.
- **Sevk irsaliyesi:** Sevk irsaliyesi, satılan malın ta ğınması durumunda, malın özelliklerini içeren ve araçta bulundurulması gereken bir belgedir (VUK m. 230/5).
- **Gider pusulası:** Gider Pusulası, Vergi Usul Kanunu'nun 234. maddesinde düzenlenmi ğ olup, ihtiva etmesi gereken ekle artları aynı maddede sayılmı ğtır. İlgili maddede gider pusulasının fatura hükmünde oldu ğu belirtilmi ğtir. Gider pusulası iki nüsha olarak düzenlenir.

Mükellef Hakları

Mükellef hakları, vergileme sırasında mükelleflere olumlu ya da olumsuz bir talepte bulunma yetkisi veren ve ihlal edildi ğinde hukuki koruma sa ğlayan haklardır.

Mükellef haklarının kaynakları ülkelerin sosyal ve politik yapısına, hukuk sistemine, kültürel ve demografik özelliklerine göre farklılık gösterebilmektedir.

VERGİ BORCUNUN ORTADAN KALKMASI

Vergilendirme nedeniyle yükümlü ile devlet arasında ortaya çıkan borç-alacak ili kisini sona erdiren ba lıca üç neden bulunmaktadır. Bunlar; tahsil, terkin ve zamana ımıdır.

Verginin Tahsili

Verginin tahsili, gönüllü olarak ödeme ve zorla tahsil edilmesi ile gerçekleşmektedir.

Verginin Ödenmesi

Yükümlü ya da onun adına hareket eden kişiler tarafından ödeme yapılmasıyla vergi borcu ortadan kalkar.

Her verginin ödeme zamanı, kanunlarında belirtilmiş olup, yükümlülere kolaylık sağlamak amacıyla bazı vergilerin taksitler halinde ödenmesine de olanak sağlanmıştır.

Verginin Zorla Tahsili

Vergi borcunun, usulüne uygun şekilde zamanında ödenmemesi halinde cebri icra yoluyla, zor kullanılarak tahsil edilmesi sağlanır. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da cebri takip yolları üçe ayrılır. Bunlar, teminatın paraya çevrilmesi veya kefilin takibi, iflas ve hacizdir.

Ödeme Emri

Cebri icra süreci, kamu borçlusuna gönderilen ödeme emriyle başlar. Ödeme emri, kesin, yürütülmesi zorunlu, bireysel ve tek taraflı bir idari eylemdir. Bu emrin içeriğinde kamu borcunun asıl ve ferilerinin mahiyeti, miktarı, borcun nereye ödeneceği, 15 gün içinde borcun ödenmesi veya mal bildiriminde bulunulması gerektirir. Ödeme emri tebliğ edilmeden borçlu hakkında yapılacak cebri icra eylemleri, hukuken geçerlilik kazanamaz.

Haciz

Ödeme emrinde belirtilen 15 gün içinde borcunu ödemeyen borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından kamu alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince hazırlanır.

Haciz eylemleri, tahsil dairesince düzenlenen ve alacaklı kamu idaresinin, mahalli en büyük memuru veya vekâlet verdiği memuru tarafından tasdik edilen haciz varakalarına dayanılarak yapılır.

Paraya Çevirme

Haciz eyleminden sonra haczedilen malların paraya çevrilmesi gerekir. Haciz yoluyla takibin sona ermesini bu amaçla olur.

Terkin (Silinme)

Devlet ve vergi yükümlüsü arasındaki borç-alacak ili kisini sona erdiren diğer bir neden de terkindir.

Verginin terkin edilmesi ancak yasal koşulların bulunması durumunda mümkündür. Terkin eylemi dört nedene dayalı olarak yapılabilir:

- Doğal Afetler Nedeniyle Terkin
- Yargı Kararına Dayanan Terkin
- Vergi Hatalarının Düzeltilmesi Nedeniyle Terkin
- Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a Dayalı Terkin

Zamana İmı

Zamana İmı, yasalar tarafından belirlenmiş koşullar çerçevesinde belirli bir sürenin geçmesi nedeniyle bir hakkın kazanılması veya borçtan kurtulma yoludur.

Tahakkuk Zamana İmı

Tahakkuk zamana İmı için öngörülen belirli süre içinde bazı eylemlerin yapılması veya bazı durumların gerçekleşmesi halinde zamana İmı durmaktadır. Zamana İmının durması, yasayla öngörülmesi olan bir durumun ortaya çıkması veya bir olayın gerçekleşmesi nedeniyle, eylemi olan sürenin durmasını ifade eder.

Tahsil Zamana İmı

Tahsil zamana İmı, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 102. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan madde hükmüne göre; "Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamana İmına uğrar."

VERGİ KABAHAHAT/SUÇ VE CEZALARI

Vergi kabahat/suç ve cezalarının getirilmesindeki amaç, "vergi yasalarının gereklerinin zamanında ve kurallara uygun yerine getirilmesi", bir başka ifadeyle "vergi sisteminin hukukun öngördüğü şekilde işlenmesini ve böylece vergi geliri elde edilmesini sağlamaktır".

Vergi Kabahatleri ve Cezaları

Vergi ziyayı, mükellefin veya sorumlunun vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden, verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesini veya eksik tahakkuk ettirilmesini ifade eder (VUK m. 341).

Kanunda özel usulsüzlük cezasını gerektiren fiiller ayrıca düzenlenmiştir. (VUK m. 353 vd.). Fatura, serbest meslek makbuzu, gider pusulası ve müstahsil makbuzunun verilmemesi alınmaması, fi ve yolcu bileti gibi belgelerin düzenlenmemesi ve bulundurulmaması gibi fiiller özel usulsüzlük cezasını gerektiren fiillerdir.

Vergi Suçları ve Cezaları

“ Vergi suçları kaçakçılık, vergi mahremiyetinin ihlali ve mükellefin özel i lerini yapma suçları olarak üç ba lık altında incelenecektir.

Kaçakçılık

Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapmak, gerçek olmayan veya kayda konu i lemlerle ilgisi bulunmayan ki iler adına hesap açmak, defter, kayıt ve belgeleri tahrif etmek, gizlemek veya yok etmek, defter sayfalarını yok ederek yerine ba ka yapraklar koymak ekinde örneklerini verdi imiz suçlar, vergi kaçakçılı ı cezasını gerektirir.

Vergi Mahremiyetini İhlal

Vergi mahremiyetine uymaya mecbur olan kimselerden bu mahremiyeti ihlal edenler hakkında, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve be bin güne kadar adli para cezası öngörülmektedir. (VUK m. 362).

Mükelleflerin Özel İ lerini Yapma

Vergi i lemleri ve incelemeleri ile vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danı tay’da görevli olanlar, mükelleflerin vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili hesap, yazı ve di er özelliklerini ücretsiz de olsa yapamazlar. Bu yasa a aykırı harekette bulunanlar, Türk Ceza Kanunu’nda düzenlenen görevi kötüye kullanma suçunu i lemi olur (VUK m. 363). Bu suç, 1 yıldan üç yıla kadar hürriyeti ba layıcı cezayı gerektirir.

Vergi Cezalarını Azaltan ya da Sona Erdiren Sebepler

Vergi borcunu ve cezalarını sona erdiren öncelikli ve do al sebep ödemedir. Vergi cezaları, cezaya kar ı vergi mahkemesinde dava açılmamı sa dava açma süresinin bitti i tarihten; cezaya kar ı dava açılmı sa, vergi mahkemesi kararı üzerine vergi dairesince düzenlenecek ihbarnamenin ilgiliye tebli tarihinden ba layarak bir ay içinde ödenir (VUK m. 368).

Vergi cezalarını azaltan ya da sona erdiren di er sebepler, zamana ımı, vergi affı, terkin, uzla ma, vergi cezalarında hata düzeltme ve izaha davet olarak sıralanabilir.

VERGİ UYU MAZLIKLARINDA ÇÖZÜM YOLLARI

Mükellefler hakkında yapılan vergilendirme i lemlerinin hukuka uygunluk denetimini sa lamak açısından büyük önem ta ıyan vergi uyu mazlıklarının çözüm yolları, iki ana ba lık altında incelenir.

İdari Çözüm Yolları

İdari çözüm yolları, genel olarak yargı yoluna ba vurmaya gerek kalmaksızın, bir vergi uyu mazlı ını idarî denetim usulleri içerisinde ya da mükellefle vergi idaresi arasında, bir ekinde anla maya varılmasını sa lamak suretiyle ortadan kaldırmayı mümkün kılan yollardır.

Vergi hatasının düzeltilmesi sonucunda mükellefe iade edilmesi gereken bir tutar hesaplanırsa, mükellefin bu tutarı almak için düzeltme fi inin tebli tarihinden itibaren, 1 yıl içinde müracaat etmesi gerekir. Aksi halde, bu hakkı ortadan kalkar, söz konusu alaca ı yok sayılır.

Yargısal Çözüm Yolları

Mükellefler ile vergi idaresi arasında çıkan vergiye ili kin uyu mazlıkların yargısal yoldan çözülmesi, ço unlukla vergi yargısı içinde gerçekleşir. Bu yargı kolu ülkemizde idari yargı içerisinde örgütlenmiştir.